

References

1. Zhyvko Z.B. Ekonomichna Bezpeka Pidpryyemstva: Sutnist', Mekhanizmy Zabezpechennya, upravlinnya. Monohrafiya / Z.B.Zhyvko. – L'viv: Liha-Pres, 2012. – 256 s.
2. Statystychnyy shchorichnyk Ukrainy za 2011 rik / za red. O. H. Osaulenka ; Derzhkomstat Ukrainy. — K. : Tekhnika, 2012. — 566 s.
3. Diyal'nist' sub'yektiv hospodaryuvannya : stat. zb. / [za red. I. M. Zhuk]; Derzhkomstat Ukrainy. — K. : Derzhanalitinform, 2012. — 447 s.
4. Ekonomika Ukrainy na shlyakhu vid depresiyi do zrostantnya: dzherela, vazheli, instrumenty / Ya. A. Zhalilo, D. S. Pokryshka, Ya. V. Belinska [ta in.]. — K. : NISD, 2010. — 418 s.

Рецензія/Peer review : 22.7.2013 р.

Надрукована/Printed : 18.8.2013 р.

Рецензент:

УДК 658.8

Я.П. ПУХАЛЬСЬКА

Хмельницький національний університет

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

На основі дослідження теоретичних і практичних засад реалізації зовнішньоекономічної діяльності за умов сучасної конкуренції визначено основні напрями сучасної державної політики розвитку металургійного комплексу України.

Ключові слова: державна політика, управління, зовнішньоекономічна діяльність, розвиток металургійного комплексу.

I.P. PUKHALSKA

Khmelnitsky National University

PUBLIC POLICY TOWARDS FUTURE DEVELOPMENT OF THE STEEL INDUSTRY OF UKRAINE

Abstract – International experience shows that the decisive role in the industry belongs to the state. The decision to build large steel mills taken based on the macroeconomic or geopolitical objectives. Exploration and development of raw material base is well under control and with the state. A necessary condition for the further inclusion of the metallurgical complex of Ukraine into the world economy is to increase its competitiveness, which is possible by increasing the efficiency of foreign steel companies.

Based on the study of theoretical and practical foundations of foreign economic activity has been identified the main trends of contemporary public policy of the metallurgical complex of Ukraine.

Keywords: public policy, governance, foreign trade, development of metallurgy.

Світовий досвід показує, що вирішальна роль у розвитку металургії належить саме державі. Рішення про будівництво великих металургійних заводів приймаються виходячи з макроекономічних чи геополітичних завдань. Освоєння і розвиток сировинної баз ведеться також під контролем і за участю держави.

Навіть якщо в якості ініціаторів проектів виступають транснаціональні корпорації, будівництво підприємств супроводжується укладанням угод на державному рівні, що є ефективним способом зниження ризиків [1].

Необхідною умовою подальшого включення металургійного комплексу України до світового господарства є підвищення рівня його конкурентоспроможності, що є можливим за рахунок підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності металургійних підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням питань організації державної політики та управління присвячені роботи таких закордонних вчених, як Т. Пітерс, Д. Особорна, Л. Отула, Д. Кетлі, Д. Фільдмана, П. Богасона та інших. У вітчизняній науці проблемами дослідження організації державної політики щодо управління промисловими підприємствами займаються В. Мартиненко, В. Корженко, В. Бакуменко, Н. Нижник та інші.

Незважаючи на значні досягнення сучасної наукової думки щодо формування та розвитку державної політики впливу на конкурентоспроможність національної промисловості на зовнішніх ринках, існує необхідність подальших досліджень з питань розвитку економіки України в умовах нестабільного зовнішнього економічного середовища світових товарних ринків. Усе вищезазначене визначає актуальність теми дослідження в теоретичному і практичному плані.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є визначення основних напрямів сучасної державної політики розвитку металургійного комплексу.

Результати дослідження. Трансформаційні процеси в економіці України, пов'язані з глобалізацією світового господарства, обумовлюють необхідність здійснення економічних реформ та побудови якісно

нової економічної системи в Україні на засадах посилення значення конкурентних переваг, а саме створення відповідного конкурентного середовища як сукупності факторів активізації та якісного удосконалення виробництва відповідно до визначальних тенденцій світового економічного розвитку.

Міжнародні господарські зв'язки є найважливішим інструментом перерозподілу ресурсів і підвищення ефективності виробництва. Істотне поліпшення ринкового середовища пов'язане з реалізацією заходів зі всебічного залучення промисловості України в світогосподарську систему. Металургійна галузь, зокрема чорна металургія, є однією з небагатьох галузей промисловості, яка завдяки наявності значних сировинних ресурсів і замкнутих технологічних циклів зберегла виробничі потужності з випуску кінцевої продукції. Україна має певні конкурентні переваги в світовому виробництві металопродукції і широкі можливості для забезпечення внутрішніх потреб господарського комплексу.

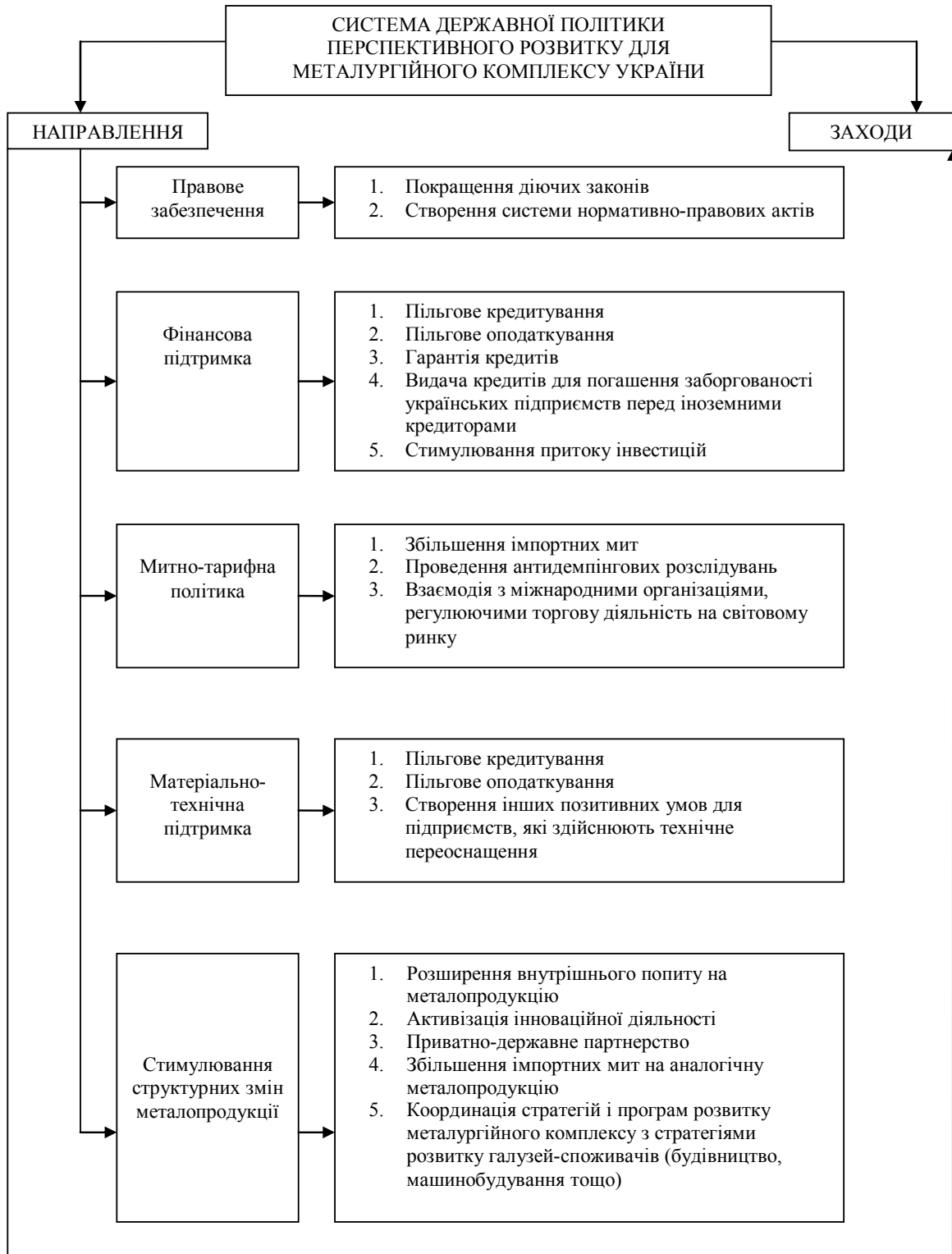

Рис. 1. Напрями і заходи державної політики перспективного розвитку для металургійного комплексу на сучасному етапі господарювання

Метою державної політики розвитку металургійного комплексу України є створення умов для розвитку економіки України на основі інноваційного оновлення галузі, що забезпечує підвищення її економічної ефективності, екологічної безпеки, ресурсозбереження та підвищення конкурентоспроможності продукції, поставок на зовнішній ринок при максимально можливому балансі державних інтересів України, її регіонів і конкретних акціонерних товариств [2].

В даний час документом, що задає горизонти розвитку комплексу, є розроблена в 2008 році Міністерством промисловості і торгівлі України «Стратегія розвитку металургійної промисловості України на період до 2020 р.». Вона являє собою сукупність взаємопов'язаних з завданням, термінами здійснення і ресурсів окремих програм, проектів і не програмних заходів, що забезпечують ефективне вирішення системних соціально-економічних проблем, а також створення передумов для подальшого зростання галузі.

Основні напрями державної політики розвитку металургійного комплексу можна представити у вигляді такої схеми (рис. 1).

Визначимо основні напрями сучасної державної політики розвитку металургійного комплексу більш докладно:

1. Удосконалення діючих законів (нормативно-правової бази) – це створення сприятливого правового та економічного клімату для подальшого розвитку металургійної промисловості України [3].

2. Координація планів розвитку металургійного комплексу зі стратегіями розвитку галузей-споживачів металопродукції і регіонів України з генеральними схемами розміщення об'єктів електроенергетики, розвитку трубопровідного транспорту і мережі залізниць. Так, наприклад, український ринок сталевих труб залежить від розвитку галузей паливно-енергетичного комплексу, машинобудування та будівництва, тому ключові напрямки і параметри розвитку трубопровідної промисловості повинні бути відображені не тільки в Стратегії розвитку металургійного комплексу України до 2020 р., але і в стратегіях розвитку галузей-споживачів, наприклад, в Енергетичній стратегії України до 2020 року.

3. Приватно-державне партнерство – це розвиток взаємодії держави і галузевого бізнесу, спрямоване на усунення інфраструктурних обмежень розвитку. Розширення ролі зацікавленого в подальшому підйомі металургійного комплексу бізнесу не повинно стримуватися нічим, окрім об'єктивних обмежень, пов'язаних з обороною і безпекою країни.

4. Проведення активної політики в міжнародних організаціях, що здійснюють допуск на світові ринки металопродукції, так як сьогодні по відношенню до української металопродукції діє 27 обмежувальних заходів у 11 країнах світу.

5. Активізація інноваційної діяльності. Це призведе до впровадження ресурсозберігаючих і природоохоронних технологій, до створення сучасних імпортозамінних виробництв. Наприклад, запуск виробництва Стан «5000» на Магнітогорському металургійному комбінаті в липні 2009 р. став результатом активної державної підтримки інноваційних проектів у галузі. До запуску виробництва товстолистовий прокат для потреб суднобудування, нафтогазової, будівельної галузей закуповувався за кордоном.

6. Збільшення імпортного мита. У ряді таких заходів, в першу чергу, слід відзначити збільшення в 3–4 рази (з 5 до 20%) ввізного мита на 46 видів сталевих труб.

7. Створення сприятливих умов для підприємств, що здійснюють технічне переозброєння – це скасування мита на імпортоване технологічне обладнання для металургії, не вироблене в Україні, надання податкових пільг при впровадженні технологій, що забезпечують істотне поліпшення екологічної ситуації.

8. Проведення антидемпінгових процедур у відношенні країн-імпортерів металургійної продукції. Так, наприклад, у жовтні 2009 року Міністерство промисловості і торгівлі завершило антидемпінгове розслідування відносно підшипникових труб, імпортованих з Китаю. В ході розслідування українське відомство встановило, що імпорт китайських труб з 2009 по 2011 рік зріс майже в сім разів – з 900 тис. до 6200 тис. тонн. Розслідування завершилося на користь вітчизняних підприємств: прийнято рішення встановити спеціальне мито на п'ять років – 29,4% від митної вартості для всіх китайських виробників і експортерів підшипникових труб [4].

Висновки: Таким чином, державна політика щодо металургії на сучасному етапі спрямована на створення таких умов для роботи підприємств галузі, які б відповідали умовам розвитку металургії в країнах – найбільших учасників світового ринку металів.

Література

1. Гуров А.В. Національна металургія / А.В. Гуров // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. – 2009. – № 2. – С. 30–35.
2. Мазур В.Л. Конкурентные позиции предприятий горно-металлургического комплекса Украины / В.Л. Мазур // Управление экономикой: теория и практика. – 2008. – № 11. – С. 26–29.
3. Панченко О. М. Фактори конкурентоспроможності металургійної галузі України / О. М. Панченко, О. Г. Лищенко // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки : зб. наук. ст. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – С. 164–172.
4. Рожков В.О. Оцінка резервів зростання конкурентоспроможності металургійного підприємства / В.О. Рожков // Економічний простір. – 2009. – № 21. – С. 220–226.

1. Gurov A. National Metallurgy. Actual problems of international relations: Zb. nauk. prats. 2009. № 2. P. 30–35.
2. Mazur V. Competitive enterprises positive mining and metallurgical complex of Ukraine. Economics Management: Theory and Practice. 2008. № 11. P. 26–29.
3. Panchenko A., Lyschenko O. Factors competitive steel industry in Ukraine. Bulletin of Zaporizhzhya National University. Economics: Coll. Science. century. Zaporozhye: News, 2010. P. 164–172.
4. Rozhkov V. Evaluation of increased competitiveness Steel Plant. Economic Space. 2009. № 21. P. 220–226.

Рецензія/Peer review : 7.7.2013 р. Надрукована/Printed : 7.9.2013 р.

Рецензент:

УДК 338.124.4: 001

А.Л. ШАТОХІН, Т.Б. ІГНАШКІНА

Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ТРАКТУВАННЯ У НАУКОВИХ ПРАЦЯХ

У статті виконано критичний аналіз наукових підходів до визначення поняття «економічна безпека підприємства», здійснено їх систематизацію, виявлено переваги та недоліки тлумачень даної категорії різними науковцями. Сформульовано власне визначення поняття економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, ефективність використання ресурсів, стан підприємства, зовнішні та внутрішні загрози.

A.L. SHATOHIN, T.B. IGNASHKINA

National metallurgical academy of Ukraine, Dnepropetrovsk

ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE AND ITS INTERPRETATION IN SCIENTIFIC WORKS

Abstract – The aim of this article is to study and critical analysis of scientific approaches to the definition of the concept of economic security of the enterprise.

During the study was conducted by a brief analysis of scientific works of Ukrainian and Russian scientists and classification of the understanding of the economic security of the common and distinctive features. In most of the definitions that were given by the authors, we can distinguish the following structure: first, it turns out, the essence of the idea, and then set the objects of influence, and in the end of the specified objectives to be achieved.

Systematized and analyzed existing view to defining the concept of economic security of the enterprise, revealed their advantages and disadvantages.

Based on the analysis of proposed own definition of economic security of the enterprise, which more accurately reflects its essence.

Key words: economic security of an enterprise, efficiency of use of resources, the state of the company, external and internal threats

Постановка проблеми. На сьогоднішній день всі суб'єкти підприємницької діяльності функціонують в умовах ринкової економіки, яка характеризується дестабілізуючим впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Зростання економічного потенціалу будь-якого підприємства в умовах ринкових відносин багато в чому залежить від наявності надійної системи економічної безпеки. Ці умови виступають каталізатором пошуку різних шляхів виживання, розвитку та адаптації. Потреба у вивченні та розвитку питання економічної безпеки підприємства в сучасних умовах є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних основ економічної безпеки підприємства, а також широке коло інших питань, пов'язаних з цією проблемою, знайшли своє відображення в наукових працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Аналіз літературних джерел свідчить про відсутність єдності в поглядах вчених до визначення сутності економічної безпеки підприємства, що обумовлює подальше вивчення даної теми.

Мета роботи полягає у дослідженні та критичному аналізі наукових підходів до визначення поняття економічної безпеки підприємства. Відповідно до мети дослідження поставлено такі завдання: провести аналіз існуючих поглядів до визначення поняття економічної безпеки підприємства, виконати їх систематизацію, виявивши загальні і відмінні риси, переваги та недоліки, сформулювати власне тлумачення економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу. Поняття «економічна безпека» пройшло чимало переосмислень в економічній теорії у зв'язку зі зміною умов зовнішнього середовища і з урахуванням факторів, які визначають процеси управління. У сучасній науковій літературі поняття «економічна безпека» досить часто виводять безпосередньо з більш загальної категорії «безпека» (переклад з грецької означає «володіти ситуацією»). У спеціальній літературі наводиться визначення безпеки як стану, при якому будь-який об'єкт знаходиться в положенні надійної захищеності і не піддається негативному впливу будь-яких факторів. У широкому науковому сенсі під безпекою розуміється захищеність природно-фізіологічних, соціально-економічних, ідеально-духовних і ситуативних потреб у ресурсах, технологіях, інформації та моральних ідеалів, необхідних для життєдіяльності та розвитку населення.